

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar på "Några begravningsfrågor" - betänkande av Begravningsutredningen SOU 2009:79

SIOS, Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige får härmed lämna följande remissvar till rubricerat betänkande.

SIOS omfattar 16 riksförbund bildade på etnisk grund. I Sverige bor det ca 1,8 miljoner människor som har invandrarbakgrund. En miljon av dessa är födda utomlands. Resterande är födda i Sverige med en eller två föräldrar födda utomlands. Sammanlagt utgör de ca 20 % av Sveriges hela befolkning. Mot denna bakgrund tycker vi att hela utredningen har missat en väldigt stor grupp. I många av våra hemländer är död och begravning lika viktigt som livet självt, ibland till och med viktigare.

Vi har valt att endast svara på avsnitten 3 Begravningsombud, 4 Begravningsavgifter och 6 Tiden mellan dödsfall och gravsättning eller kremering.

Begravningsombud

Vi såg det mycket positivt när begravningsombuden tillsattes 2000. Vi kan nu 10 år efteråt säga att det generellt sett inte blev som vi hade trott. Alla önskemål som vi som etniska minoritetsorganisationer har haft har skötts mellan respektive trossamfund och huvudman. Det är endast på några lokala platser i landet som kontakten har fungerat med begravningsombudet. Detta tyder på att begravningsombuden antingen inte har förstått uppgiften eller fått väldigt otydliga riktlinjer.

Vi ställer oss i stort sett bakom utredningens förslag med undantag av kapitel 2.5.2 "Antalet begravningsombud" Då det finns många olika trossamfund med olika inriktningar tror vi inte det är hållbart med en per kommun, då vi tror att den lokala förankringen skulle minska betydligt. SIOS anser därför att begravningsombuden måste bli flera per kommun. Detta beror förstås på befolkningens religiösa sammansättning.

När det gäller kapitel 2.5.8 så vill vi understryka vikten av att andra trossamfund ges tillfälle att utse begravningsombud. Inom våra medlemsorganisationer bör vi också ha egna "begravningsombud" som blir kontaktpersoner mellan det tillsatta begravningsombudet och kunden.

Begravningsavgifterna

I 9 kap. 6 § begravningslagen anges vad huvudmannen är skyldig att tillhandahålla utan kostnad för dödsboet. För oss som invandrarorganisation skall vi tillvarata våra medlemsorganisationers och deras medlemmars intressen. I Sverige avlider ca. 3 600 personer med invandrarbakgrund, per år. Av dem vill ca 40 % eller ca 1 400 tillbaka till sina hemländer, antingen genom eget beslut eller familjens. Vid dessa dödsfall kommer dödsboet inte i åtnjutande av någon del av begravningsavgiften. Kostnaden för hemtransport är mycket kännbar för dödsboet. Utöver transportkostnaderna tillkommer kostnader för gravplats m.m. i hemlandet. Att inte få någon del av begravningsavgiften då den avlidne skall transporteras hem kan inte vara riktigt då det är en ”skatt” som vi alla är med och betalar. Då det under en livstid kommer att utgöra i snitt 0,31 % av den genomsnittliga inkomsten så skulle det utgöra ca 30 000 kronor under ett arbetsverksamt liv (ca 40 år). Man borde finna en mekanism som innebär att de som ska begravas utomlands får kompensation för kostnaderna. En annan fråga som har anknytning till detta är att ofta sker kremering innan transport. Detta bestäms utan att familjen är rådfrågad. Effekterna är att det skapas många onödiga konflikter och släktingar känner sig bedrövade. Vårt förslag är därför att man ser över hantering av begravningsavgiften vid gravsättning/kremering av kista utanför Sverige.

I övrigt ställer vi oss bakom begravningsutredningens förslag gällande begravningsavgiften.

Tiden mellan dödsfall och gravsättning eller kremering

I denna fråga vill vi framföra vårt stöd för begravningsutredningens uppfattning att det är av allra största vikt att vi visar stor respekt och hänsyn vid dödsfall och begravning. En del av denna respekt och hänsyn gäller den tid som tillåts förflyta mellan dödsfall och begravning. Det finns inget skäl till att denna tid tillåts bli lång. Det är av stor respekt för den avlidne och hänsyn till de efterlevande att begravning sker inom rimlig tid. Flera religioner påbjuder betydligt kortare tid än en månad från dödsfall till begravning. Vi delar därför utredningens förslag om att alltjämt finns det ett behov av en bestämmelse om när gravsättning av stoft eller kremering senast ska äga rum.

I övrigt ställer vi oss bakom Begravningsutredningens förslag.

SIOS styrelse

Bijan Shafiei
ordförande